

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

Zápis ze setkání pracovní skupiny pro metamfetamin

Termín: 12. února 2013, 10:00–15:00 hod.

Přítomni: Mravčík, V. (NMS, sekretariát RVKPP), Grohmannová, K. (NMS, sekretariát RVKPP), Jonášová, A. (SÚKL), Tošnarová, H. (NPC), Wohlgemuth, M. (MV), Gabrhelík, R. (Klinika adiktologie), Tomíček, P. (KÚP), Roman, M. (KÚP), Kotlík, B. (SZÚ), Sokol, M. (CPJ), Polanský, P. (IOPL), Fidesová, H. (Klinika adiktologie), Vedralová, J. (MZ)

Omluveni: Havlíček, S. (ČLeK), Hrachovec, M. (NPC), Richterová-Těmínová, M. (A. N. O), Kuchař, M. (NPC), Ondroušková, A. (IOPL)

Nepřítomni: Zimová, M. (SZÚ)

Hosté: Vobořil, J. (sekretariát RVKPP), Bém, P., Bačkovský, K. (MV), Zeman, P. (IKSP), Brejcha, B. (NPC), Zábanský, T. (Klinika adiktologie), Orlíková, B. (sekretariát RVKPP), Charypar, P. (sekretariát RVKPP)

Program:

1. Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů, ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb.
2. Návrh komplexního řešení situace v oblasti pašování metamfetaminu do Německa

Úvod

- Pracovní skupina se sešla na podnět RVKPP z důvodu řešení situace v německém příhraničí. Stále přetrvává pašování léčiv s obsahem pseudoefedrinu zejména z Polska. Metamfetamin se vyrábí převážně v malých laboratořích, přibývá však záchytů laboratoří s větší kapacitou. Do výroby se často zapojují příslušníci vietnamské komunity. Z dlouhodobého hlediska rostou odhady počtu problémových uživatelů pervitinu – v r. 2011 dosáhla střední hodnota 40,2 tis. osob. Výsledky je však třeba posuzovat opatrně, nárůst může být artefaktem použité metody. Výsledky studie ve školní populaci jsou naopak pozitivní, od roku 1999 dochází k poklesu počtu osob se zkušeností s užíváním metamfetaminu.
- Ministerstvo vnitra je v řešení problému pašování metamfetaminu do Německa aktivní. Aktuálně probíhají jednání na úrovni ministrů vnitra. Součástí řešení je i návrh změny nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů (definující množství větší než malá OPL u držení pro vlastní potřebu). Ministerstvo navrhuje snížit množství větší než malé u metamfetaminu na 0,5 g a současně zrušit sloupec definující minimální množství účinné látky. Návrh na vypuštění sloupce s definicí minimálního množství je podle MV motivovaný zejména problémy při aplikaci práva.
- Při řešení problémů pašování metamfetaminu do Německa a zvýšené dostupnosti metamfetaminu na trhu je třeba se věnovat nejen předkládané změně nařízení, ale navrhnout účinná opatření v širším kontextu, tedy zahrnout intervence nejen v oblasti snižování nabídky, ale také v oblasti prevence, léčby a snižování rizik. Opatření zaměřená na snižování nabídky nesmí ve svém důsledku vést k prohloubení sociální exkluze uživatelů drog a ke snížení dostupnosti odborné pomoci. Na stávající nepříznivé situaci se výrazně podílí také pokles výdajů na programy a aktivity v oblasti prevence, harm reduction, léčby a následné péče. Účinná opatření je však možno realizovat pouze za předpokladu adekvátního zabezpečení finančních zdrojů.

Návrh na změnu nařízení č. 467/2009 Sb. definující množství větší než malá OPL u držení pro vlastní potřebu

- Podle vyjádření MV není záměrem represe kriminalizovat závislé a problémové uživatele drog. Návrh je motivovaný především výraznou změnou situace v posledních letech. Daný návrh nepředstavuje podle MV jediné opatření, ani

univerzální nástroj. MV deklaruje otevřenost k diskusi ohledně míry snížení množství většího než malého, na změně podzákoné normy trvá.

- Nařízení původně vzniklo za účelem definování skutkové podstaty držení drog pro vlastní potřebu. Aktuální problém spočívá podle MV v tom, že v aplikační praxi soudci toto nařízení využívají i ke stanovení větších rozsahů v případě jiných skutkových podstat, které nemají nikde jasně kvalifikované. V závažných kauzách prodeje drog tak dochází k neodpovídající kvalifikaci nezákonného jednání v porovnání se zjištěným rozsahem, přestože je dané jednání prokázáno např. výpovědí svědků. Hlavním argumentem je absence drogy, tedy samotná droga nebyla zachycena a čistotu nelze nijak určit. Tresty v důsledku popsané aplikační praxe neodpovídají závažnosti zjištěného nezákonného jednání. Podle NPC není množství účinné látky podstatné, rozhodující je samotné jednání ve smyslu nezákonného nakládání s OPL (např. prodej, distribuce). Přínos změny nařízení vidí NPC ve vytvoření překážek pro pachatele, kteří budou sice držet menší množství, ale častěji je budou doplňovat. Policie tak bude mít více příležitostí dokumentovat jejich nezákonné jednání.
- Na základě posuzování čistoty zachycené drogy dochází podle MV často ke změně kvalifikace z trestných činů na přestupky, které jsou ovšem velmi obtížně vymahatelné. Prokazování čistoty drog představuje pro obce administrativní zátěž a značné náklady na správní řízení, což ve výsledku vede k tomu, že obce přestupky neřeší a neprojednávají. Nejedná se samozřejmě o všechny obce. Pokud se však tyto normy v praxi nevymáhají, pak jakoby nebyly. MV podniká kroky směrem ke zjednodušení procesů, příkladem je možnost likvidace zadržené látky a projednání přestupku v blokovém řízení.
- Podle řady přítomných znamená předložený návrh výrazné riziko kriminalizace závislých a problémových uživatelů. Toto riziko nelze bagatelizovat, a pokud se má nařízení měnit, je třeba přijmout opatření ve směru minimalizace daného rizika. Česká právní úprava na rozdíl například od německé neumožňuje odklonit trestní řízení v případě méně závažné drogové trestné činnosti. Tuto funkci plní v současné době právě nařízení vlády, které definuje množství větší než malá v podobě hrubé substance a množství účinné látky jakožto hranici pro rozlišení trestného činu a přestupku. Na základě poznatků o vzorcích užívání lze s velkou mírou jistoty usuzovat, že výrazné snížení této hranice nevyhnutelně povede ke kriminalizaci závislých a problémových uživatelů. Jejich denní spotřeba totiž několikanásobně přesahuje navrhovanou hranici. Definované množství účinné látky představuje korektivní prvek při výraznějších výkyvech čistoty nelegálních drog a má ochrannou

funkci. Stávající hranice odpovídá zhruba množství účinné látky pokrývající spotřebu závislého/dlouhodobého problémového uživatele v rozsahu 3 dnů. Zrušení sloupce s definicí účinné látky za současného snížení hrubé množství směsi znamená absenci jakéhokoli korektivního prvku výkyvů čistoty drog a jednoznačný příklon protidrogové politiky směrem k represí. Daný krok motivovaný snahou řešit problém v oblasti nabídky metamfetaminu významným způsobem zkomplikuje situaci v případě dalších OPL. Příkladem je heroin, jehož čistota poměrně kolísá. Držení určitého množství heroinu o čistotě 12 % nebo 40 % účinné látky představuje zásadní rozdíl právě jak ve vztahu k vlastní spotřebě, tak i distribuci.

- Z právního hlediska podle některých členů skupiny navrhované zrušení posledního sloupce definujícího množství účinné látky by fakticky znemožnilo naplnění společného ustanovení dle § 289 odst. 2 trestního zákoníku, podle kterého „vláda nařízením stanoví, co se považuje za jedy ve smyslu § 283, 284 a 286 a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů“. Podrobný rozklad v tomto smyslu podává příloha 1 k zápisu.
- Dále byly vyjádřeny výhrady k odůvodnění předloženého návrhu. Předkladatel se v odůvodnění opírá o standardní data PČR, CPJ a MSp, tj. o počty záchytů, čistotu zachycených drog, počty osob zadržených a obžalovaných pro drogovou trestnou činnost a počty problémových uživatelů drog. Momentálně předkládané argumenty principiálně mívají argumenty uvedené v zaslaném písemném odůvodnění návrhu, který původně směřoval k řešení česko-německého problému s pašováním pervitinu. Momentálně předkládané argumenty tedy směřují specificky mimo tento příhraniční problém. Odůvodnění návrhu např. zcela postrádá analýzu rozhodovací praxe soudů. V souvislosti s odůvodněním návrhu byla také vyslovena obava malého přínosu za cenu značných negativních následků nedostatečně připraveného a ukvapeného kroku realizovaného na základě ad hoc tlaku vyvíjeného ze strany dvou sousedících německých spolkových zemí. Stávající právní úprava byla nastavena na základě výsledků studie a několikaměsíční diskuse. Pokud z praxe přichází podněty na jakoukoli změnu, je třeba k této skutečnosti přistoupit se stejnou profesionalitou a pečlivostí, s jakou se toto norma připravovala.
- MV trvá na změně nařízení, její podobu předkládá k diskusi. Alternativa ponechání nařízení ve stávajícím znění není pro MV akceptovatelná. V průběhu diskuse zazněly následující návrhy:

1. Vypuštění sloupce s definicí minimálního množství účinné látky a současně snížení množství hrubé směsi u metamfetaminu z 2 g na 0,5 g.
2. Snížení minimálního množství hrubé směsi z 2 g na 1,5 g a současně ponechání stávajícího množství účinné látky.
3. Vypuštění sloupce s definicí minimálního množství účinné látky za současného navýšení množství hrubé směsi u metamfetaminu z 2 g na 3,5 g, neboť poslední sloupec představoval pojistku přepínání represe vzhledem k uživatelům drog
4. Snížení minimálního množství účinné látky a současně ponechání stávajícího množství hrubé směsi u metamfetaminu na 2 g.
5. Vypuštění sloupce s definicí minimálního množství účinné látky a současně ponechání stávajícího množství hrubé směsi u metamfetaminu na 2 g.

Žádnou z výše uvedených alternativ nelze označit pracovní skupinou za konsenzuální návrh. Poslední uvedenou (č. 5 výše) lze označit za řešení blížící se konsenzu, pokud by bylo možno aplikovat jinou pojistku před nepřiměřenou represí v případě neobvykle nízké koncentrace účinných látek tak, aby nedocházelo k nadměrné represí prostých uživatelů drog.

Závěr

Pracovní skupina dospěla na základě diskuse návrhu změny nařízení vlády č. 467/2009 Sb. k následujícím doporučením:

1. Navrhovanou změnu nařízení je třeba posoudit z legislativního hlediska. Za tímto účelem bude návrh předložen k vyjádření ministerstvu spravedlnosti a Legislativní radě vlády ještě před odesláním návrhu do připomínkového řízení.
2. Vyhodnotit aplikační praxi soudů v případě řešení drogové trestné činnosti a na základě tohoto vyhodnocení zformulovat a podložit navrhovanou změnu a dále návrh podložit výsledky analýzy možných dopadů.
3. Iniciovat regulaci prodeje léků s pseudoefedrinem v Polsku prostřednictvím Evropské lékové agentury. Případně se paralelně znovu obrátit na polskou stranu bilaterálně. Využít přitom maximálně součinnosti s Německem.
4. Iniciovat jednání národních protidrogových koordinátorů ČR a Německa a místních protidrogových koordinátorů příhraničních spolkových zemí a krajů za účelem

stanovení dlouhodobých kroků při řešení situace v daných regionech; aktivity koordinovat se Sekcí pro mezinárodní vztahy, strategie a koncepce MV ČR. Přizvat k řešení reprezentanty dalších sousedních států – Rakouska, Polska a Slovenska.

5. Ve spolupráci s německou stranou vytvořit podmínky pro realizaci programů a aktivit v oblasti snižování poptávky v příhraničních regionech, jako jsou a) preventivní komunitní programy podpory spolupráce všech klíčových subjektů na místní úrovni, b) terénní a kontaktní služby zaměřené na včasnou detekci uživatelů pervitinu.
6. Účinná opatření je možno realizovat pouze za předpokladu adekvátního zabezpečení finančních zdrojů. Na stávající nepříznivé situaci se výrazně podílí také pokles výdajů v oblasti protidrogové politiky v posledních 12 letech. Navýšení prostředků státního rozpočtu je žádoucí jak do oblasti snižování nabídky, tak poptávky, tedy do stávajícího systému kontaktních, preventivních a léčebných služeb v ČR.
7. Přizvat ke spolupráci na řešení problému zapojení vietnamské komunity do výroby a distribuce metamfetaminu zástupce Svazu Vietnamců v ČR a dalších sdružení občanů vietnamské národnosti; aktivity koordinovat s odborem azylové a migrační politiky MV ČR.

Zapsala: Grohmannová, 13. 02. 2013

Příloha 1

Připomínky k návrhu ministerstva vnitra na změnu nařízení vlády č. 467/2009 Sb. pro účely posouzení návrhu Legislativní radou vlády

Předložené nařízení vlády č. 467/2009 Sb. bylo vydáno na základě ustanovení § 289 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, v platném znění („TZ“), které zmocňuje vládu, aby nařízením stanovila „... *jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů*“. Příslušné nařízení vlády tedy má stanovit určitá (větší než malá) množství jednotlivých omamných látek („OL“) a psychotropních látek („PL“), nikoliv určitá (větší než malá) množství zajištěných směsí, obsahujících OL či PL. Znak „větší než malé množství“ OL nebo PL je součástí skutkové podstaty § 284 TZ - Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu a dále § 283, odst. 2 písm. d) TZ, pokud se týče nedovolené výroby a jiného nakládání s OL a PL spáchaným ve vztahu k dítěti mladšímu 15 let.

Nařízení vlády č. 467/2009 Sb. v současné podobě uvedené zmocnění naplňuje, když v tabulce Přílohy č. 2 ve 3. sloupci stanoví množství (hmotnost), jež musí mít směs, obsahující OL či PL, aby bylo možno o dosažení hranice „množství většího než malého“ uvažovat, přičemž v 5. sloupci („nejmenší množství účinné psychotropní látky, jež musí obsahovat látka, označená jako droga, aby bylo její zkoumané množství považováno za větší než malé“) stanoví minimální množství (hmotnost), jehož musí v takové směsi dosahovat samotná (čistá) OL či PL. K dosažení hranice množství většího než malého, a tedy naplnění skutkové podstaty předmětných trestných činů, musí být obě podmínky splněny kumulativně, tj. musí se jednat o OL či PL alespoň v množství, uvedeném v posledním sloupci, a zároveň musí být tato OL či PL obsažena ve směsi, dosahující množství, uvedeného ve třetím sloupci. Hodnoty stanovené v 5. sloupci je pak třeba zkoumat pouze v případě, kdy celkové množství zajištěné směsi přesáhne množství stanovené 3. sloupcem. Pokud tomu tak není, je držení takové směsi posouzeno jako přestupek. Předání takové směsi dítěti mladšímu 15 let je pak stíháno dle základní skutkové podstaty (§ 283, odst. 1 TZ).

Stávající právní úprava též koresponduje s obsahem zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v platném znění, resp. s jeho přílohami, kde jsou pod pojmem OL či PL míněny též přímo chemické sloučeniny (např. metamfetamin), nikoli směsi více látek, obsahující OL či PL (např. tzv. psaníčko s práškem pervitinu, které obsahuje neznámé množství metamfetaminu a další příměsi, např. paracetamol).

Tabulka 1: Výňatek z Přílohy č. 2 nařízení vlády č. 467/2009 Sb.

1. sloupec	2. sloupec	3. sloupec	4. sloupec	5. sloupec
Typ látky (obecný vžitý název; „typ drogy“)	Mezinárodní nechráněný název (INN) v českém jazyce	Množství větší než malé	Účinná psychotropní látka	Nejmenší množství účinné psychotropní látky, jež musí obsahovat látka, označená jako

				droga, aby bylo její zkoumané množství považováno za větší než malé
Pervitin	Metamfetamin	více než 2 g	(+)-1-fenyl-2-methylaminopropan	0,6 g 0,72 g (hydrochlorid)
Marihuana	Konopí	více než 15 g sušiny	delta-9-tetrahydrocannabinol	1,5 g
..... další látky				

Pokud by byl vypuštěn z tabulky v Příloze č. 2 k nařízení vlády č. 467/2009 Sb. 5. sloupec, nařízení by již nestanovilo větší než malá množství OL a PL, ale pouze větší než malá množství směsí s obsahem OL či PL. Vůbec by přitom nezáleželo na obsahu OL či PL v dané směsi (tzn. na čistotě drogy). To znamená, že při záchytu např. 2 g směsi by množství samotné OL či PL v závislosti na čistotě drogy mohlo v jednom případě činit třeba 0,1 g a ve druhém 1,5 g (tj. patnáctinásobek), přičemž takový rozdíl by pro účely trestního práva nehrál žádnou roli, neboť by byla zohledněna pouze celková hmotnost směsi. V případě, že by se aplikační praxe s takovýmto způsobem naplnění zmocňovacího ustanovení spokojila, znamenalo by to de facto i de iure zavedení kriminalizace držení OL nebo PL v jakémkoliv množství a vedlo by k přepínání trestní represe se všemi negativními důsledky. Je třeba zmínit, že předkladatel nenavrhuje nejen zrušení 5. sloupce, ale též významné snížení hodnoty ve 3. sloupci, což by riziko nepřiměřené kriminalizace ještě znásobilo.

Nařízení vlády v navrhované podobě by nenaplnilo zmocnění uvedené v § 289 odst. 2 TZ, protože by nestanovilo množství větší než malé u OL a PL, nýbrž pouze množství zajištěné látky, v níž se vyskytuje blíže nespecifikované množství OL nebo PL. To by mj. mohlo znamenat, že by nebylo možno nikoho trestně stíhat pro trestný čin dle ustanovení § 284 TZ a § 283 odst. 1, 2 písm. d) TZ (pokud jde o čin spáchaný vůči dítěti mladšímu patnácti let), neboť by nebyla v souladu s TZ stanovena množství větší než malá u OL a PL, a tedy by nebylo možno dovodit naplnění znaku skutkové podstaty uvedených trestných činů, spočívajícího v neoprávněném nakládání s OL či PL v množství větším než malém.